

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНЫҢ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОНАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИИ ОРГАНЫ

1925 чылда үндэстенинген.

1951
ОКТАБРЬ
2
ВТОРНИК
№ 190 (2364)
ӨРТЭЗ 20 КӨП

БО ХҮНГҮ СОЛУНДА:

Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырынын адаанга ат салышкынары (1 арын).
Тайбын талалакчыларынын фронтузу калбарып турар (1 арын).
ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ.
К. Кускедей. — Херэзженнерни колхозчу күш-ажылга чаңчыктарар (2 арын).

С. Майоров. — Совет патриотизминин улуг күжү (2 арын).
Х. Алды-оол. — Тес-Хем районда улус өөредилгезинин чоруп турары (3 арын).
Кыдат улустун улуг чаартылгаларынын ийи чылы (3 арын).
Октябрийн 1-де Кыдат Улус Рес-

публиканын тургустунганындан бээр ийи чыл ою болган (3 арын).
Тайбынның Пактызы дээш! (4 арын).
Кореяда болушкуннар (4 арын).
Соңгу чүк чурттарынын тайбын талалакчыларынын болур деп турар конгрессинге уткуштур (4 арын).

Дыл эртемнеринин башкылаашкынын улам бедик денелге тургузар

«Марксизм болгаш дыл эртемнин айтырылганы» деп, чыл бурунгаар бижитинип үнгөн башкы Сталинниң гениальдыг чогаалы соңгу муриагы эртемнин, ылангыя дылдарнын улам бурунгаар хөгжүлдизинге чаа үени ажитышаан, мөңгө программа болуп арткан. Эш Сталинниң ол кайгамчык ажылын дыл эртемнеринин башкылаашкынынга шуут үндезин болдурбушаан, бистин областын школалары эртен өөредилге чылдына биче эвес чедешкиннерин болган.

И. В. Сталинниң дыл дугайында өөрединге тулгагыш, ажылды үндезин-биле эде тургузуп, дылдарнын өөредилгезинге негелдени шыгыратканы-биле бистин элээн чамдык школаларымыс, оларнын дыл башкылары орус, тыва болгаш даштыкы дылдарнын талазы-биле мурнуку чылдарда турганынга бо-дарга, эртен чылын уругларга быжыг билиг, чаңчылдарны берип шыдааннар. Ылангыя Кызылдын №2 ортумак школанын башкылары эштер Белек-Баир, Архипова, Черменова, Тере-Хөлдүн Чыргалады чеди чыл школанын башкысы Нурсат, Чөөн-Хемчик районун Хайракан школанын башкысы эш Кузьмина, Барыш-Хемчик районун Кызыл-Мажалык чеди чыл школанын эге класстар башкысы Терских, Шагаан-Арыг тыва чеди чыл школанын башкысы эш Дүпшүн, ол школанын эге класс башкысы эш Дүкешик болгаш өскелер-даа башкы эш Сталинниң өөредин ханызы-биле өөренип, ында бердинген айтышкынары боттарынын практиктиг ажылынга хажык чокка боттардыр тургаш, өөреникчилерге дылдын эзулуг ханы, быжыг билиглерин берип болурун дуржулгазын биске көргүскенер. Олар боттарынын кол кичээгейин дылдын грамматиктиг тургузуун, словарьныг составын халдыр өөредиринче, уругларнын аас, бижимел чугаазын сайзарадып, оон культуразын бедидиринче, практиктик мергежилдерин хөйү-биле кылдырарыне угландыр салып, көргүзүп материалдарын башкылаашкынга чөп ажыглап келгенер.

Ынчалзажок, школаларга дыл эртемнеринин башкылаашкынында ам-даа улуг-улуг четпестер бар дээрзин эртен өөредилге чылын тунелдери көргүзүп турар. Область школаларынын чаксы шыгалдалаарына киришкен 24.546 өөреникчилерин 1660-ны ол-ла класстарына каттап өөренири-биле артканы, база 1829 өөреники күскү шыгалда тутканы анаа тодаргай херечи болган. Устуде өөреникчилерин барык чартындан хөй кезин колдунда орус, тыва дылдарнын талазы-биле багай демдектерин алгылаан. Ылангыя Бай-Тайга районун Тээли чеди чыл, Дөн-Терек эге, Барыш-Хемчиктин Кызыл-Мажалык чеди чыл, Улуг-Хем районун Хендерге чеди чыл, Ийи-Тал эге, Кызыл хоорайнын №7, №3 ортумак школаларынын өөреникчилери орус, тыва дылдарга хөй багай демдек алган.

Дыл эртемнеринин талазы-биле багай демдектерин үнүп турар чылдагыны, башкыларнын талазындан дылдарны башкылаашкынын херээн эш Сталинниң өөрединге дүүштүр, ам-даа бүрүнү-биле эде тургустуспай, анаа формализмин болдуруп, өөреникчилерге тургузар негелдени кошкадып, оларнын эртин турары орфографтыг-даа, синтаксистиг-даа чазыларны четпес анализтеп, шын бижилгенин, чугаа сайзыралгазын талазы-биле практиктик мергежилдерин ыракта-ла четпес чорудуп, кичээлдерге көргүзүп материалдарын эвээш ажыглап, оларны кургаг методика-биле эртин турарында.

«Дыл эртемнинин кол сорулгазы болза, дыл хөгжүлдизинин иштиги дүрүмнерин өөренип көөрүндө» — деп, эш Сталинниң өөреди бар турбужа, бистин чамдык башкылаашкыныс дылдын грамматиктиг тургузуун, кол словарьниг фондузун тодаргай чижектерге, таарымчалыг холбаага көргүзүп туруп, уругларга ханы билиглерин бээринин улуу, чүгле дүрүмнер доктаатырар, дүжүрүп бижилгелер кылдырар аргаларын хергелээрине угландып турарлар. Оон уламындан кандыг-

даа грамматиктиг сайгарылга чокка, анаа-ла хоозун шээжилээшкин кылдырар чорук школаларда негээрэн. Ол ышкаш, өөреникчилеринин сөзүн байлакшыдар-ла дээш, тустус төстеринин ужуру-утказын ыларатпайн чыда, чүге оларнын очулгазын шээжилетирер арга тыва школаларнын орус дыл өөредилгезинде хөйү-биле хергелетинип турарында аас болгаш бижимел чугаанын сайзыраашкыны мырнай-ла хожудап турар.

База тыва дылдын чаңгыс-аай шын бижилге дүрүмү доктаатынмаан болгаш оон кол негелделери-биле өөредилге номнары дүүшпейн турарында шын бижилгенин талазы-биле будулгазын область школаларында ам-даа үргүлчүлөвүшпашаан. ОблОНО, тус-тус райОНОлар болгаш школалар удуртукчулары, ылангыя башкылар институту дыл башкыларынын арга-дуржулга солушкуннарын, методотг айтышкынарыны, теоретиктиг консультацияны башкылар ортузунга окта четпес организастан келген. Школаларнын ажыглап турары тыва дылдын өөредилге номнары, программалар эргижиреп кыраан болгаш стиличчи өөрединин негелделерин харыялап шыдавайн турар.

Мынчангаш, чаа өөредилге чылы эгелээни-биле капсырлаштыр, дыл эртемнерин башкылаашкынын идеялиг денелдин улам бедирер талазы-биле улус өөредилге органнынын, школаларнын, тус-тус башкыларнын мурнунга чугула сорулгалар салдынып турар. Дыл дугайында стиличчи өөрединин ам-даа ханызы-биле өөренип тургаш, дылдарнын башкылаашкынында бар четпестерин дарый узуткавышаан, анаа үндезин эргилдени чорудар. Ол талазы-биле кол кичээгейини дылдын грамматиктиг тургузуун, словарьниг составын ханызы-биле өөрениринче, практиктик мергежилдерин аргала-ла болза хөйү-биле кылдырарыне, өөреникчилерге шын бижилгенин, аянныг номчулганын быжык чаңчылдарын бээрине, оларнын аас болгаш бижимел чугаазынын культуразын бедидиринче угландыр салдыр херек. Өөреникчилерин бижимел ажылдарына үргүлчүлүнү быжырмачалыг хыналдазын чорудуп, кол частырылгаларын классификазын тургузар. Дылдар өөредилгезинге кургаг методиканы болдурбайн, көргүзүп материалдарынын чөп ажыгалып бүгү хемчээл-биле калбартыр.

Тыва дылдын башкылаашкынын экижидери-биле чергелештир, ук дылды, оон кол словарьниг фондузун, ылангыя дылдын чугула эртинези—улустун аас чогаалын ханызы-биле шинчилеп өөрениринче кичээгейин углатырар. Школаларга дылдар башкылаашкынын чингедери-биле тыва школаларда орус дыл башкыларына тыва дылдын, тыва башкыларга орус дылдын ыявалы өөредилгезин организаастар.

Эге класстар болгаш дылдар башкыларынын теоретиктиг билин Улам өстүрер сорулга-биле, оларнын ортузунга дыштанылгалар үзүндө кыска хуусаалыг семинарларны эртинип, мергежилдиг дыл башкыларын арга-дуржулга солушкуннарын негелдирип, дыл айтырылгаларын талазы-биле аастың-даа, бижимелдин-даа чедиринг консультацияларын хөйү-биле организастан, дылдар башкылаашкынынга контролды күштелдирер.

ОблОНО, дыл, литература болгаш төөгүнүн эртем-шинчилел институту, ол ышкаш ном үндүрер чер школаларны тыва дылдын бедик шынарлыг өөредилге номнары, программа болгаш көргүзүп херек селдери-биле хандырар дугайында дарый шиттирлпг хемчег ап, ылангыя эргижирээн дыл номнарын каттап эдип үндүреринин талазы-биле ажылды организаастар ужурут. База шын бижилге дүрүмүнүн, орфографтыг словарьнын талазы-биле школаларда амгы будулгазынын быдалады узуткап, ону чаңгыс-аай чурумга тургузар херек.

Дыл эртемнеринин бар өөредилге номнарынга, шын бижилге дүрүмүнө башкыларын, литература ажылдакчыларынын санал-онал беришкенин организааставышаан тургаш, оларнын идеялиг болгаш методиктиг денелин үндезини-биле экижидерин чедип алыр.

Делегейге тайбын тиилээр!

Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырынын адаанга ам салышкынары

Тайбынны күш-ажыл-биле быжыглап турар

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). Чаа-Хөлдө «Бай-Булуң» колхозтун суурунга беш улуг күрүмнелерин аразына Тайбын Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырынын адаанга ат салышкыны чыдалгазынын кампаниязынга холбаштыр митинги болган.

Митингге колхозчу эш Седигир сөс ап чүве чугаалааш:

—Эштер, Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырынын адаанга тайбын дээш боттарыныстын холузув үжүүн чурувушаан, ол хол үжүүн тайбын күш-ажылымыс-биле быжыглап, Төрээн чуртувустун мурнунга күш-ажылчы хүлээлгелеринини хуусаа бетинде күүселдир дээш, бүгү-ле күштү ажаап алышкынче база каттап күштелдирээлинер. Тайбын дээш ат салышкыны чылдазынын кампаниязынга мен бодумунун адымны күзөл ханымын-биле чурувушаан, база тайбыннын ол алдарыг херээн бодумунун күш-ажылымыс-биле быжыглап, тарал кестирер нормамны хүн-бүрү 130 хуудан кудулатпазын хүлээшим. Артан тарал доостуру билек, кыска удур белеткел ажылдарыне дүрген кирип, колхозтун малынга 15 чылыг кажаларны комсомолду

аныяктарнын күжү-биле 5 хонук иштинде септеп доозарын хүлээнип тур бис—дээш. Ол ышкаш, оон-даа өске эштер дайынга удур тайбын дээш изиг күзелдерин илередип, күш-ажылчы бот-хүлээлгелерин ап, каш-ла минута иштинде 150 кире кижи ат салган.

В. М. Молотов аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң төвүнге болган митингге коммунист эш Дажы-Тамба сөс алгаш: «Тайбынның херээн быжыглаар дээш, бистин колхоз күрүнеге дужаар тарал планын 102 хуу, мал өстүреринин 3 чыл планын 117 хуу, оон иштинде хөй, өшкүнүн планын—308 хуу кылдыр күүседип, ычангаш Төрээн чуртка, улуг башкы Сталинга берген күш-ажылчы хүлээлгевисти боттук херек-биле ыдыткадып шыдадымыс.

Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырынын адаанга боттарыныстын холузув үжүүн салышаан, база үр болгаш быжыг тайбын дээш күш-ажылдын бодурукчулугун сан-даа, шынар-даа талазы-биле улам бедидип, Октябрийн улуг байырлааныга күш-ажылчы белеткиг ужуражылынар» — дээш, холуун үжүүн салган. Шак ыдыг күзелин илереткен кижилер улаш-

тыр шуужуп, каш-ла минута иштинде 200 кире хол үжүүн салганнар.

Кызыл-Даг сумузунда Шверник аттыг колхозтун суурунга ат салышкынынын чылдазы-биле холбаштыр болган митингге колхозчу Шойдан ирей сөс ап, бодунун чугаазына илереткени болза: «Бистин большевик партиямыс, улуг башкы Сталин эртен чылын 4.500 кг. тараны, база муң-муң акша херечинин халаска дузалап, бистин төрээн колхозувусту бай шыдалдыг болзун дээш үргүлчү сагыш салып келгенин караан-биле көрүп тур мен. Күрүмнени биске берген халас дузаланын ачызы-биле 6 чаа бажынга база чедидимс. Ынчаарга, биске аас-кежикти берип турар бистин ынак Төрээн чуртувуска удур кыжанып, чаа-дайыннын айымын дөргөп турар дайын кыпсыкчыларынга удур күш-ажылымыстын бодурукчулугун улам бедидип, тайбыннын херээн улам быжыглаар дээш, бодумунун хире-шаам-биле кызымак ажылдарымын хүлээдим» — дээш.

Шверник аттыг колхозтун колхозчулары кижи бүрүзү чаңгыс кижи дег күзөл соруун илеретпешаан, кыйгырыга адаанга хол үжүүн салганнар.

К. ОНГА,
Т. СЕВЕК-ООЛ.

Колхозчу мурнакчыларнын үнү

—Эртен 10 чылдын мурнунда бистин Төрээн чуртувусту чуртап, бистин тайбын күш-ажылымыска моондак ужураштылып турган немес араатаннарын хан төгүүкүнүгү дайынны утпаан бис. Дайын деп чүл, тайбын деп чүл дээрзин билер бис. Шак ыдыг дайынны каттап төртүндүрер дээш дайын айымын диреп турар дайын кыпсыкчыларынга удур, тайбынның алдарлыг херээн быжыглаары-биле бер-ла күштерин харам чокка үндүрүп, күш-ажылдын бодурукчулугун бедидип, хүн-бүрүнүн кылыма ажыл нормаларын 150 хуудан кудулатпазын хүлээнгенер. Ол колхозтун суурунга болган ат чылдазынга 280 кижи холуун үжүүн салганнар.

САМАГАЛДАЙ. (Телефон-биле). Тес-Хем районун ажылчы чоннары делегейге үр болгаш быжыг тайбын дээш беш улуг күрүмнелерин аразына Тайбын Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырынын адаанга 1339 кижи холуун үжүүн салганнар.

Чыргалады сумузунда Калинин аттыг көдээ ажыл-агый артелинде тудук ажылчыны эш Шойдак Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырынын адаанга холуун үжүүн салып тура:

—Эштер, бистин тайбын дээш салып турар холузув үжүү, база маадырлыг тайбын күш-ажылымыс болза, дайын кыпсыкчыларынга сүртенчиг согушкун болур. Тайбынның алдарлыг болгаш хүндүлүг херээнге кирип, ону маадырлыг күш-ажыл-биле быжыглап, акыл нормамны үргүлчү 120—130 хуу чедир күүседип турары хүлээдим — дээш. Митингге келгенер тайбын дээш боттарынын хайныккан изиг күзелдерин илеретпешаан, күш-ажылчы бот-хүлээлгелерин боттарынга ап, эвээш минута иштинде 200-кижи Кыйгырыга адаанга холуун үжүүн салганнар.

Ол ышкаш, Берг-Даг сумузунда Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелине болган ат чылдазынын митингизинге малчын Хекпел, бизанчы Мартый болгаш өске-даа эштер Кыйгырыга адаанга холуун үжүүн салып тура мындаг өстөрүн чугалап турганнар:

Чаңгыс эп-сеткилдиг бадылааннар

ТОРА-ХЕМ. (Радио-биле). ВКП(б)-нин Тожу райкомунун секретари эш Намзынын бистин редакцияга дыннагканы-биле азырга, бо чылдын сентябрь 28-тиг кежээзинде 8 шак турда дайынга удур, тайбын дээш күштүг өстөр-биле долган лозун, плакаттар-биле шыптырган Тоора-Хемнин культурга бажынынга хөй кижи киржикчилег митинги болган.

Митингин ВКП(б) райкомунун секретари эш Селин бодунун эге сөзүн чугаалап ажитышаан, илеткелчиге сөс берген.

Илеткелчи беш улуг күрүмнелерин аразына Тайбын Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырынын бүгү-делегей талазы-биле кайгамчыктыг ужуру-дузалынын тодаргайы-биле чугаалаан.

Илеткел төнгөн дораан-на Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырынын адаанга ат чылдазынга боттарынын чаңгыс эп-сеткилдин илередип хол үжүүн салышаан, бүгү-делегейге үр болгаш быжыг тайбын дээш берген хол жүжүктөрүн күш-ажылчы бот-хүлээлгелер-биле быжыглап, дайынга удур изиг күзелдерин Ада-чурттуң Улуг дайыннын киржикчизи инвалид эш Дороев сөс алгаш мында дээш:

—Эштер, Ада-чурттуң Улуг дайынын мурнунда бис, 5 акшык чордувус. Ынчаарга эртен 10 чылдын мурнунда, өскенин киргип холу дээп болбас—бистин төрээн черивисче шурап келген немес фашистын араатаннар-биле сокуп, оларнын кара-сагыштыг халдаашкынарын-дан төрээн черини, кырган ада-иемни база чаш уругларымын камгалап,

Ада-чурттуң ыдыктыг дайынынга кирип чоранымын сорбулары бо-тур. Ол дайынга мээң кады төрээн акыларымдан 4 кижи маадырлыгы-биле сокуп тургаш өлдүрүр. Ынчаарга, мен дайынга, азы дайыннын хан-чинниг халдаашкынарынга удур, дайынны күзевейн чоруп эвес, а харын чонун хан-чинин үвү-биле байып амдажан дайын кыпсыкчыларынга өлүмүг согушкун болзун дээш тайбынны күчүлүг херээнге кирип, холум үжүүн берип тур мен—дээш.

Ол митингге киришкен кижи бүрүзү дайын кыпсыкчыларынга удур боттарынын маадырлыг күш-ажылымыс-биле быжыглаар дээш бедик көдүрүшкүн-биле бот-хүлээлгелерин ап, Кыйгырыга адаанга чаңгыс эп-сеткилдиг холуун үжүүн бергенер.

Ол митингге киришкен кижи бүрүзү дайын кыпсыкчыларынга удур боттарынын маадырлыг күш-ажылымыс-биле быжыглаар дээш бедик көдүрүшкүн-биле бот-хүлээлгелерин ап, Кыйгырыга адаанга чаңгыс эп-сеткилдиг холуун үжүүн бергенер.

Тайбын талалакчыларынын фронтузу калбарып турар

Ленинградка болгаш обласка ат салышкынарынын чылдазы күчүлүг политиктиг болгаш күш-ажылчы көдүрүшкүнүгү байдалга эртин турар. Ленинградчылар болза, тайбынның чаагай херээн туюлунга чедир камгалап алырынга белеиниң болгаш тайбынга ынакшылдыг совет күрүмнени экономнуг күчү-шыдалын кызымак ажыл-биле быжыглаар дугайын меделеп турарлар.

Суг күжү-биле ажылдар электростанциянын коллективинин хуралында бодурулгенин хоочун ажылдакчымы, хоолайчы Ромашкин мында деп меделгэн:

—Американын болгаш Англиянын капиталистери ирип-байыр дээш делегей дайынны база каттап өскүдүп үндүрерин күзеп турар. Мээң оолдарым болгаш оолдарымнын уруглары бар. Олар шуптузу тайбын тургузукчу күш-ажылды кылып турарлар. Делегейнин бөдүн кижилери чаа дайынны өскүдүп үндүрерин дайын кыпсыкчыларынга черле чөпшээрестер.

Тайбын камгалалынын талазы-биле сагыш-сеткилди хайныктырып турар өстөр бо хунерде Орехово-Зуевтин бодурулгелеринге чаңгыла-

Москва, Москваның Красный ворота кудумчунун чанында бедик тудук тудууда.

Чурукта: Кыйгырынын адаанга тудугун инженер Е. Н. Сидоровтун адын салып турары.

Чуруу В. Хухлаевтин. СЭТА-нын прессклизези.

Тайбын тиилээр

Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырынын адаанга холуун үжүктөрүн бистин чуртувустун ажылчы чоннары патриотчу улуг көдүрүшкүн-биле салып турарлар.

Киевтин чогаалчыларынын Кыйгырыга адаанга ат салышкынынга холбаштырган хуралы болуп эртен. Сталинчы шанналдын лауреады чогаалчы А. Малышко хуралга чүве чугаалап тура, мында дээш:

—Бис бүгү-ле бөдүүн болгаш ак-сеткилдиг кижилерин кыйгырып тур бис: тайбын камгалакчыларынын лагеринче киринер. Бистин кады чорозураа, черин кырынга мунгарал чок болур. Бис дайыннын оруун дуглаптар бис.

Латви ССР-нин эртемнер академиязын эртемдөөнеринин, эртем ажылдакчыларынын болгаш албан хаакчытарынын нити хуралы болуп эртен.

Металлдын болгаш хөмүр-даштын хоорайы—Сталинскин кижилери—Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырынын адаанга боттарынын холуун үжүктөрүн салып турарлар.

Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырынын адаанга, ыраак чөөн-чүкчүлөр, Комсомолск-на-Амурнун тургузукчулары, Чукотканын ивичилери болгаш аңчылары, Камчатканын болгаш Охотское далай эртеринин балыкчылары, Приамурьенин ыш кезикчилери болгаш тараачылары боттарынын холуун үжүктөрүн салып турарлар.

Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыйгырынын адаанга ат салышкынынын чылдазы Сталинградта, Читада, Орэда, Магнитогорскиде, Махачкалада, Горькийде болгаш чурттуң өске-даа хоорайларында, районнарында чоруп турар.

Костромская областын «Караваев» совхозтун алдаржаан малчылары ажыл хүнү доосту бээрге совхоз клубунга чыгып келгенер. Хуралга чүве чугаалааш; Социалистик Күш-ажылдык Маадыр, зоотехник Митропольская мында деп чугаалаан:

—Төрээн чурттуң чырык дээрин дайыннын коргулчун чашкынын кара булуду дуй бүргээрин күзевейн турар бис. Төрээн чурттуң чаагай чорун дээш дайыннын америк-англи кыпсыкчыларынын бузар-баэк планын үзе-согаалынар! Бистин аялымысты экижидеринин талазы-биле планнарымыс күүседириниң болгаш ажыр күүседиринин дугайында сагыш-салышкыны бисти чаңгыс хүнде-даа, шакта-даа каапкаш барбазын.

Тайбынга чайгылыш чок күзөл-соруунун дугайын Львовтун эртемдөөнери, Грозныйн нефтичилери, Дашавскийн газ тывыжынын ажылчылары, инженерлери болгаш техниктери, ССРЭ-нин Эртемнер Академиязын Молдав салбырынын ажылдакчылары, Севастопольдин, Омскин болгаш өске-даа хоорайларынын ажылчы чоннары меделеп турарлар.

(СЭТА)

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

Херэеженнерни колхозчу күш-ажылга чаңчыктырар

Совет чазактын, большевик партияның болгаш баштыңчы эш Сталинның бодуун дорт сагыш-салышкыны-биле хурээлеткен совет херэеженнер Сталинчы Конституцияны Өзүгар өөренир, ажилдаа, дыштанар эргелерни эр кижилер-биле дөңгө эдилеп турарлар. Херэеженнер ол ышкаш күрүнениң политиктиг удуртур ажилдарына калбаа-биле кирип турарлар.

Колхозчу чаа амыдырал совет херэеженнерни маадырлык күш-ажылга чорукка кижизидип турар. Тожу районда чоокта чаа-ла тургустунган анык колхозтарның күш-ажыл кылып шыдаар колхозчуларын хэй кезин херэеженнер. Оларны колхоз бүдүрүлгелериниң кол участкаларында таарыштыр тургускулаан. Сөөлү чылдарда херэеженнерниң күш-ажылының бүдүрүкчүлүгүн деннеди дыка өскөн. Ол болза, экономикада социалист чарыкталгалар-биле черелештир бистин эр, херэежен колхозчуларыстың медресинде база чарыкталгалар болуп турарын тодаргай херечилеп турар. Колхозчу херэеженнер барык-ла шунтузу солун чагылгалары, олар партия чырыдышкының четкилеринде болыш бижикти биче билдир, база билбес чорукту узуткаарының бөлгүмнеринде өөренип турарлар.

Колхозчу күш-ажылда харын-даа 50—60 хар чедир назылыг кырган безин чүткүлдүг ажилдап турарлар. Оларны сеткил-сагыш болгаш ажил-ижин база-ла боттарының колхозтарын организас, ажил-агыл талазы-биле быжыглар дээш демиселге катышкан. Ылангыя «Совет Тыва» колхозта 63 харлыг херэежен колхозчу Серен-Дегит чоокта чаа-ла Өдүгенин тайгаларына хуу ажил-агылыг чедимес байдалга амыдырал чоран. Ам ол «Совет Тыва» колхозтун колхозчузу болу берген ажилдап турар болгаш харын-даа муракчы колхозчуларның хурээленинге санатырып турар апарган. Ол болза, анык херэеженнер-биле ден ажилдап турар.

Херэеженнерниң ажилдап турар бригадаларына баргаш дыңнап турарга, — колхозчу амыдыралды мактаан, оон күчүзүнге бүзүрүн чугаалар үргүлчү болуп турар. Херэеженнер колхозтарда улуг күш болу бергенер. «Совет Тыва» колхозта 18 херэеженнер бир бригада болуп ажилдап турарлар. Оон ынай олар школа сепээр, каттар болгаш тооруктар, айнаар база өске-даа ажилдары кылып, колхоз баштар чериниң даалгаларын чогуур хуусаазында эки шынарлыг кылып, боттарының хүн-бүрү

ажыл нормаларын үргүлчү ажыр күүседип келгенер.

«Май 1-зи» колхозта күш-ажылчы 63 херэеженнер колхоз бүдүрүлгезиниң янзы-бүрү адырларында идекпейлиг кирип турарлар. Олар боттарының чаагай амыдыралының үдээзини күш-ажыл болуп деп чүвени эки билдир болу бергенер.

Ынчалза-даа, колхозчу херэеженнерниң идекпейлиг күш-ажылы чамдык колхозтарның баштаар черлери чедир үнелеп көрбейн турар фактылар бар. Чижээ, «Совет Тыва» колхозтун даргазы эш Ээрлге колхоз төвүнден ырак өвөс черде ажилдап турар херэеженнер бригадасына барбайн турар. Бригаданың киржикчилери боттарының күш-ажылының черек кырында түнелдерин колхозтун удуртур ажилдакчылары кээп көрүп турарына сонургалдылар. Ынчангаш, колхоз баштаар чериниң даргаларын бо дугайында негелдени күөсетпейн турарын хомудап чугаалайп турарлар.

Бригадирлер колхозчуларын кылган ажилдарының үчүдүн четче демделейин келгенер. Оон ужурунда чамдык кижилер амга чедир эрткея чартык чылдың дургузунда чеже күш-хүнү ажилдап алганын билбес, а чамдык кижилер ажил кылбаанда болза, эки ажилдаан улус-биле бир дөмөй кылдыр аш-чемни ап турарлар.

Чалгаа кижилер муракчы колхозчуларын күш-ажылының продукция-биле амыдыралын оралдажып турар чоруктар-биле демисел кошок. Ажилдаан шаа-биле алып деп социализмниң привилеия боттандырынын колхозтун баштаар черин хажыдып турар. «Май 1-зи» колхозта эштер Дамдыла, Шанчма, Соайбан болгаш оон-даа өскелер эрткен чылын күш хүнүнүн төлеверин четче албаанар.

Колхозка отчёт болгаш үчүтү шыгыны чурумчулары негетинип турар. Колхозтун баштаар чери болгаш партия организазыны көдээ ажил-агыл артелини Сталинчы Уставын сагыр дугайында практиктиг хемчеглерни алып ужурут. Колхозчу амыдыралдын муракчыларын чогуур үезинде илердир, оларнын ажилга кызымакай чоруун хүн-бүрүде деткир хемчеглерни алыры чугула.

Колхозчу херэеженнерниң ортузунга агитация-массалыг ажилдарыны күштелдирерин партия болгаш комсомол эге организазиялары хүн-бүрүнүн ажилына боттандырыр херек.

К. КУСКЕЛДЕВ,

ВКП(б) Тожу райкомунун херэеженнер ортузунга ажил чорудар-килдизинин эргелекчизи.

Партияның политиктиг кижизидилге ажилын экижидер

Тере-Хөл районун Эми алдын үлетпүрүнүн ажилчы, албан хаагыч ажил-шчилери эш И. В. Сталинга чоруткан чаагай холбаштыр алган социалист хүлээлгелерни чедикшиинин күүседир дээш, идекпейлиг ажилдап турарлар.

Эмчилер, шахтерлар хүнүн таварыштыр социалист хүлээлгелерин эрестиг ажилдап күүсеткеш, Тыва алдын трестиниң баштаар чериниң макталын чедип алганар.

Ынчалза-даа, бо черге партияның политиктиг кижизидилге ажилдары кончуг кошок чоруп келген. Партия организазиязының секретари эш Молчанов) ажилы чүгле партия дадыры хавыры-биле кызыгарла-тынган.

Ажилчынар ортузунда бүгү делегей болгаш Совет Эвилелиниң мастабинда болушкунуар дугайында бөсөдалар база солун номчулгалары болбайн турар. Агитаторларның ажилын удуртур, оларнын семинар, чөвүлө хуралын чорудар хемчеглер сөөлүгү үеде шуут утудурган. Хана солун бо чылдың май 1-ден бээр үмээн. Шахталарда, бригадаларда агитхуудустар шуут үмөстөөн.

Алдын үлетпүрүнүн баштаар чери болгаш парторганизазиязы ажилчылар ортузунга солун чагылганын багай организастаан. Солун көргүзүлгери чок болуп турар. Радио дамчылыгазы ажилдавайн турар.

Партия организазиязы комсомол,

Солун лекция болган

Чоокта чаа Эрин районун Сарыг-Булуң суурунун чурттакчы чоңуна болгаш ында чеди чыл школазының 6—7 класстарының өөреникчилерине «Бүгү-делегей байдалының дугайында» лекция номчулганы болган.

профвилел болгаш совет организазияларының ажилына башталга бербейн келген. Эми суур Сөвединиң даргазы эш Храмушкин сессиялар чындырбайн турар. Суур Сөвединиң депутаттары сонгукчулар мурнунга отчёттары бербейн келгенер.

Комсомол организазиязының (секретари эш Софронова) составы өспейн туруп берген. Аныктар ортузунга культура массалыг ажилдар организастаары соксаан. Нитиизия-биле кайы-даа хуралдарга шүгүмчүл болгаш бот-шүгүмчүл эне-кызы чоруп турар. Социалист чарышка алдынган хүлээлгелериниң күөселденин хүн-бүрү байдалын партия организазиязы сонургавайн турар. Күш-ажылды коммунисттиг өзу-биле көөр чорукка кижилери кижизидер ажилдарының кошоктагындан хүн-бүрү ажил нормазыны күүсетпес, ажил шагы үзер чоруктар бар.

Хүн-бүрү амыдыралга үлегер дуржулга чок, совет хоойлуга удур чылган үлгелдишкенин кылар чамдык Князева, Смирнова, Соловова дээш чижектиг кижилер бар.

Районун бо хире улуг бүдүрүлгелеринге политиктиг кижизидилге ажилы шак ынар кошок турда, ВКП(б), ВЛКСМ райкомдарының болгаш райкуоскомунун удурткучлары сагыш тайбын олуруп турар фактыга канчап-даа эптежиң болбас ужурут.

В. УЗЕК.

Лекцияны ВЛКСМ райкомунун секретари эш Янгутва номчаан. Лекцияны дыка хэй чоң дынаан болгаш лекторун эки номчааны дык-какчыларны белик сонургалын хайдырган. К. ӨЛЗЕЙ.

Совет патриотизминин улуг күжү

Бодунун социалист Төрөөн чуртунга кызыгар чок ынак совет кижилериниң революстук вашионал чоргааралын эш Сталин кайгамчыктыг чүүлдерни чогадып, дагаларны шимчедип шыдаар аргалыг күш деп адаан. Совет кижилериниң национал чоргааралы — хамыктын мурнунда большевик партияның удуртулганы-биле капиталист кулданьышкынының кичизин бир дугаарында чаа шапкан, социалист нитилелди тургускан, хосталгаже, коммунизмче орукту бүгү кижиге төрелеткенге көргүскөн бистин маадырлык улугузу дээш чоргаарал болуп турар. Чоргаарал болза, эртеринг коммунизмниң улуг корифейлери Ленинни болгаш Сталинны делегейге берген, ленинизмни төрөөн чурту болган, делегей эртериниң, литературазының болгаш уран-чүүлүнүн бүгү адырларының хөгжүлдезинге улуг салышкыны кирибишаан. Төрөөн чурттуң оолдары болгаш кыстары оон алдарлыг адын чүс-чүс чалдарда алдаржыткан бистин социалист Ада-чуртувус дээш чоргаарал болуп турар.

Совет кижилер — бодунун социалист Төрөөн чуртувун чалбыштыг патриотизми. Совет кижилерин патриотизми — бодунун социалист Ада-чуртувун, бодунун улугуна кызыгар чок ынакшылың ханы болгаш хөдөлгү күзөл чүткүлү, совет тургузугта, Ленин—Сталинның партиязының херээнге, коммунизмниң херээнге кызыгар чок бердингенин күзөл-чүткүлү болуп.

Амыдыралчы совет патриотизми — социалист нитилелдиң улуг шимчедикчи күштеринин, большевиктер партиязының удуртулганы-биле, улуг Сталинның башталганы-биле коммунизмни тилелгени дээш маадырлык демисел турар совет кижилерин алдарлыг күш-ажылчы маадырлык чоруктарының үнер дөвүнүн бирээзи.

В. И. Ленин патриотизм «...онзагайланган ада-чурттарның чүс-чүс болгаш мун-мун чылдарда быжыккан, эн-не ханы күзөл чүткүлдериң бирээзи болуп» деп тодаргайлаан (Чогаалдар, т. 28, арн 167).

Ындык болза-даа, буржуаз нитилелдин патриотизмин ажилчы чоңнар дарлатканы-биле, олар мөлчүкчүлериң эрге-чагырганын адынга турары-биле Төрөөн чурттуң эрге-ажыктары мөлчүкчү аңгылар башты турары-биле кызыгарлатынган болгаш карагы дүмбей, дунааргай чорук болуп турар.

Буржуаз нитилелде янзы-бүрү аңгылар ада-чуртка аңгы-аңгы хамаарылгалык болуп турарын төөгүнү дуржулгазы иделгени-биле херечилеп турар. Аңгыны нитилелдинде патриотизминин өзулүг эдилекчилери ажилчы чоңнарны массазы болуп турар. Күш-ажылчы чоңун эрге-ажыктары нитиизия-биле бүгү нацияны, ада-чурттуң эрге-ажыктары-биле каян-даа дүгжүп тааржып турар. Ажилчы чоңнарны патриотизмин бодунун Төрөөн чуртувунга ынакшыл-биле, өске улустарны, оларны эргелерин хүндүлээр-биле дүгжүп турар.

Ажилчы чоңнарны өзулүг шыңчы патриотизминге удурлаштыр мөлчүкчү аңгылар национал эрге-ажыктарга боттарының өскерликчи чоруун чагырарының көжегези кылдыр, боттарының чурттарының ажилчы чоңнарны мөлчүкчү чоруктуң күсели-биле байып тодарына, өске улустарны үптөп дээрбездеринге ажилдап турарлар. Буржуазияны «патриотизми» каян-даа оон кызы аңгыны харам эрге-ажыктары-биле кызыгарлатынган болгаш буржуаз национализмден база калчаарап дөгелгенгеш шовинизмден чардымас.

Буржуаз күрүнелерин башкарыкчы аңгылары боттарының улустарын дарлаарына кызыгарлапмай, ол ышкаш өске улустарны кулданыры болгаш үптөп-дээрбездерин оралдажып турар. Олар болза, империалисттиг дайынарнын организакчылары болгаш сорул кирикчилери, кошок улустарын хосталгазының болгаш хамаарышпас чорууну боогдакчылары болуп турарлар. В. И. Ленинниң чугаалааны болза, каян «...ажыл-херек капиталистерниң болгаш помещиктериниң хуу өңчүзүнге чеде бээр, олар ада-чуртка ынакшыл болгаш хамаарышпас чорук дугайында боттарының чугааларын утуптарлар» (Чогаалдар, т. 28, арн 9).

Бо ленинчи шылгарангай сөстөрүн шыңчызын амгы үениң буржуаз күрүнелери бадтыкч турар. Океев артында ээзи — АКШ-тың монополистериниң мурнунга чашнааланышан, Англияны, Францияны, Италияны, Турцияны болгаш өске-даа капиталист күрүнелерин буржуазтары боттарының чурттарының национал эрге-ажыктарын хоралаышан, америк империализмге сөгүрүп бараан болуп турарлар. Бо кара херекке англи лейбористер, титоулар, француз, итальян болгаш өске-даа барын социалистер буржуазияны шыңчы айбычылары болуп турар.

Бүгү чурттарын улустарының

патриотизми, боттарының төрөөн чуртувунга оларның бердинген болгаш төрөөн чуртувун хамаарышпас чоруунче чүткүлү болза, өске улустарын чагырарыңче болгаш делегейни териндээшкениңче чүткүп турар империалисттиг орукта дээрбездерге моондак болуп. Ынчангаш америк империализм болгаш оларның Европада чангыс үнүгүлери улустарын патриотизмин үрөп бузары болгаш кошокчуларын оралдажып, базз космополитизминин идеологиязын, улустарын национал хамаарышпас тускай чоруунга болгаш күрүнениң суверенитетинге иделгес чорукту негетиндиги тарайн турарлар.

Хөрөмчи америк национализм болза, космополитизм-биле органикти харылаалыг. Бо ийн тазанын кыйызы-даа ук өзуунда буржуаз идеология болуп турар. Космополитизминин неперээшкенин — националдык болгаш күрүнениң кызыгарларына иделгес чорукту — америк империалистер амгы үеде делегейни териндээшкенин чаалап алып дээш боттарының авантюристтиг планнарын боттандырып орулга-биле ажилдарын оралдажып турар.

Совет патриотизми — чаа, дээди хевирин патриотизми болуп. Оон үдээзин бистин социалист нитилел болгаш күрүнө тургузуувус болуп турар. Совет патриотизм Октябрьниң социалист Улуг революциязының хүннелеринде үнүп келген. Ол патриотизм социализм тургузуу дээш бистин чурттуң ажилчы чоңнарның демиселин чоруп турганының үезинде хөгжүп сайыраан. Совет патриотизминин өзуунга совет улустун кижизидикчи чөспөз болза, Ленин—Сталинның партиязы болуп. Социализм тилелгениң үдээли дээш, бистин совет патриотизм социалист нитилелдин хөгжүлдезиниң күчүлүгү кылдыр калбарган.

Совет патриотизминин тускайлаачак онза чүүлү болза, оон бүгү улуг характерли болуп. Совет нитилелде дайын аңгылар чок. Бистин нитилелин болуп турар ажилчылар, тараачынар, интеллигенция чангыс найраалдык өг-бүлөдө катышкан, мораль-политиктиг чангыс элге синниккен. ССРЭ-нин хэй саньыг бүгү нациялары болгаш улустары чангыс аки-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө чангыс аки-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык ийикпе, азы националистер артыңчы үездер туруп турар эвес, харын бодунун совет Төрөөн чуртувунга улустун ханызы-биле бердингени болгаш шыңчы чоруу, бистин чуртувунун бүгү нацияларының ажилчы чоңнарның акы-дүмө өг-бүлөдө, улустарын бузубас хостуг эвилелинде катышкан.

«Совет патриотизминин күжү чүдөлдизе, оон бодунун үдээзиндегиде расалык

Ведомствалыг хыналда ажылдын экижидер

Ведомствалыг хыналда бдүрүлгелерин болгаш организацияларын сан-хөө байдалын экижидеринг шиптирлиг ужуур-дузалыг болуп турар. Бичангаштын ол ажылдын шын организастарындан күрүнениң хөргилерин шын чарыгдары, сан-хөө болгаш смета чурумун сагыры хамаарып турар.

Ведомствалыг хыналда бо үстө чедир-ле хөй нуруузунда-ла оларга салган негелделерге харылавайн турар.

Чорудуп турар хыналдалар ажылда шынлыг байдалды илеретпей, кыры-биле чорутунуп турар, чижээ:

Барыш-Хемчик районун уду өөредилге килдизи интернаттарын хөргелдинге чарыгдатып турар хөргилерин хыналдазын боттандырайн турар.

Интернаттарда үнелиг материалдар, аш-чем, одаашкын талазы-биле үчт чок. Ол чүдлерин даңзы-бүрткелин мырнай чоруттайн турар.

Үчт чок болуп турарынын түнелинде сан-хөө органнын документалдыг хыналда үезинде хөргилерин шын чарыгдал турарын доктадыры-биле ону хүлээп алган харысалгалыг кижилерин хынаары кончук берге болуп турар.

Областын уду өөредилге килдизин ревизорлары хыналданы каш удаа кылып турза-даа, үчтү тургусканында ындыг каржы үрээшкн-мерин илеретпээ. Ындыг чижектер ийн-чангыс өвс болуп турар.

Социал-культура хемчеглерин чарыгдалдары бистин областын бюджетинде бүгү чарыгдалдарын 60 ажыг хуузу болуп турар. Күрүнениң миллион-миллион хөргилери чогуур доктааткан хыналда чокка чарыгдатынып турар.

Ыяш ажыл-агыйында, чурт үлетпүрүнү, киножудула эргелдеринде хыналданы боттандырып турары ба-за-ла эки өвс болуп турар.

Ыяш ажыл-агыйынын область эргели районнарда ыяш ажыл-агый черлеринин ажылын хынаарын кыры-биле чорудуп турарын, ажылды ханызы-биле өөренип көрбөс чорук хыналда үезинде илеретинген. Оон түнелинде нургулайында-ла ыяш ажыл-агый черлеринин ажылында болуп турар улуг чептестер илеретинмейн турар, эң ылангыя ыяш ажыл-агыйын шын чорудары, ыяштын өртөөн шын доктадыры, ыяш белеткелчилери ыяш кезер фондуну чөптүг ажыгдары, ыяш үнгөн-черлерин арыг-шевер байдалын сагыры болгаш оон-даа өске.

Бий-Хемнин ыяш ажыл-агый черинде ыяш садыгларын өртөөн үрээп он-он таварылгалар болган, оон түнелинде күрүнеге улуг когаралды таварыштырган.

Ыяш кезер фондуну шингээдип алырынын талазы-биле чогуур хыналда чок болуп турарында 1950 чылда тудуг болгаш оодашкын ыяжы бээринин планы чүгө 63 хуу күөстөнген.

Бюджет алды чүс муң ажыг рубльди чедир албаан.

Ыяш белеткелчинин кол чурмун тус-тус белеткелчилер күөстөпөйн турарына ыяш камгалал чери оон-биле анаа-ла таарып олурарын демдөглөвейн эртин каап болбас. Ыяшты кезип алган соонда кескен ыяштарын чөвүрээнин картавас, ол черинге кааптар чоруктар бар. Бо чорук ыяш хоралакчылары тыптырынга, өрт үнер чорукка идигин берип турар. Мындагы ыяштыг чоруктар Тере-Хөл, Чөөн-Хемчик болгаш өске-даа ыяш ажыл-агый черинде бар.

Кызылдын ыяш ажыл-агыйынын Сесерлиг суму Советинде чурттал турар ажылдакчызы Алимоз ыяштын бир кубометрин 20 рубльге сатты, акшазын бодунга шингээдип аң турар. Кызылдын ыяш ажыл-агый черинин дирекциязы болгаш ревизия аппараты ол чоруктарны илеретпээ.

Чурт үлетпүрүнүн область Эргели чурт үлетпүрүнүн бдүрүлгелеринин ажылын хынаар "Эзулуг хыналданы боттандырайн турар, чамдыкта чорудуп турар хыналдазы чүгө Эзу барымдалаан чорук болур.

Сан-хөө органнынын чоруктан хыналдаларынын түнелинде тус-тус кижилерин талазында сан-хөө чурумун каржызы-биле үрээп чоруктарны илереткен.

Каа-Хемнин, Сарыг-Сенте райондур комбинаты күөседип бээр-биле хүлээп алган 50 ажыг чарыгларын наряд болгаш квитанция-биле хүлээп албаан болган. Оон алган хөргилерин ол чагыг хүлээп алган кижилер шингээдип алган.

Эрзин районун кино-механига Танов күрүненин хөргигизи 458 рубльди чарыгдал, киножудула эргели айыткан чептестерин илеретпээ.

Ведомствалыг хыналданы үндезини-биле экижидери чугула.

Организацияларын болгаш бдүрүлгелерин ревизорлары бодунун ажылын чорударда ССРЭ-нин Санминистерствозунун контроль-ревизия эргели-биле ажыл-херектиг чок харылаазын тудар ужурулуг.

Сан-хөө органнын бодунун элээнде ведомствалыг контрольдур туртун динзылар херек.

С. ЛЫСКОВ,

Күрүне орулгаларынын килдизинин начальниги, сан-хөө албанынын чөвүлекчизи.

Тайбынның Пактызы дээш!

ГОЛЛАНДИЯ

ГААГА. Беш улуг күрүнелерин аразынга Тайбынның Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыггырынын адаанга Голландияда 276548 кижиге боттарынын аттарын салган.

ФРАНЦИЯ

ПАРИЖ. Сентябрьның 25-те Буш Дю Рон департаментиге 340293 кижиге боттарынын аттарын беш улуг күрүнелерин аразынга Тайбынның Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыггырынын адаанга салганнар. Ындыг хевир-биле департаментиниң бүгү чурттакчыларының 36 хуузу ол Кыггырынын адаанга боттарынын аттарын салган.

ИТАЛИЯ

РИМ. Парладалга парламентинин сөөлүг медээлер эзугаар алырга Апулия областын 5 мужуларынга 1224640 ат салышкыныры Тайбынның Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Кыггырынын адаанга чыгдыган. Сицилияда Кыггыры адаанга ат салышкынынын саны 925424 четкен. Миланада болгаш атта мжууда миллион ажыг ат салышкыны чыгдыган. (СЭТА).

Англияда тайбың дээш шимчээшкнн

ЛОНДОН. «Христианнар болгаш кризис» деп тайбын пропагандазынын организациязы болза, сентябрьның 29-та Лондонга тайбың камгалалынын национал конференциязын чыыдыларын чарлаан. Ол конференцияга хүрээлерин албанчылары болгаш хөй-хөй ыяш шажыннарнын улустары кижир. Конференцияга холбаштыр үндүргөн листовкада мынча деп турар: «Бис дайыннын чылдаганнарнынга, амгы байдалдарга болгаш чепсегленишкннерге хамаарыштыр тутунуп турар бис. Ынчалза-даа бис болза, чаа дайынга белеткелдер чорутунган турар ужурулуг деп санап тур бис. Күрүнелер тайбынын чедип алыр дээш, чугаалажышкыныры чорудар боор деп бис бээрүп тур бис. Бистин бүгү маргалааларывыска болаарга, тайбын улуг ужуур-дузалыг болуп турар».

«Дайынга удур демиселдин медицина ассоциязы» болза, бүгү-ле эмчилерин дайынга удур демиселге катыштырар деп оралдажып турарын медээлээ.

Сентябрьның 23-те Данди (Шотландия) хоорайда тайбың камгалалынын комитетинин организастааны митингиге Данди хоорайнын чурттакчылары илпейкилг киришкенер. Беш улуг күрүнелерин аразынга Тайбынның Пактызын чарар дугайында чугаалажышкыныры чорудар дугайында негелде англи чазак долу деткименч көргүссүн деп чүвени негеп турар резолюцияны митингиниң киржикчилери чангыс эптеткил-биле бадтыкааннар. Ол ышкаш, резолюция болза, бүгү чурттарын чепсегленишкннерин кызырарын база негеп турар. Оон ынай резолюцияда мынча деп чугаалап турар: «Кореяда дайынны соксаларын болгаш англи солдаттарны чандарын кыгырып тур бис. Бүгү чурттар-биле садыгны болгаш найыралдыг чорукту күзеп тур бис».

(СЭТА).

Барын Германияда ажыл соксадышкыны

БЕРЛИН. Дранкфурт на-Майдан АДН агентилелиниң дынчатканын эзугаар алырга, Гессениң металлчыларынын ажыл соксадышкыны үш недель иштинде үргүлчүлүп турар. Металлчыларын профвилелини барын удуруттуларынын ажыл соксадышкынын ол черин деви-кээринден өскээр калбартпас дээр дугайында шиптирлиг металлчылар улуг килеңээшкн-биле ужурашканнар. Анаа хары кылдыр ажыл соксадышкыны болза, бодувустун эргелеривисти туюлунга чедир камгалаар бис деп чарлааннар.

Висбаденде хөй нити албан черлеринин болгаш транспорт албан хаакчытарынын профвилели Гессениң ажыл соксадып турар металлчыларынга сагыш-сеткил катыштырып турарынын дугайында меделет чоруткан. Висбаденниң үлетпүр чөвүледи болгаш мал согар черлериниң коллективни болза, хоорайнын бүгү бдүрүлгө черлеринин үлетпүр чөвүлелерин, ажыл соксадышкынынга дузаламчы кылдыр эт-чүүлдүң болгаш ашк аймаанын чыылазын чорударыне кыйгырганнар. Чамдык бдүрүлгө черлеринде чыылда эгдээ болгаш ол чедишкннин-биле чоруп турар.

(СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Улустун армиязынң Кол командыалынын дыңнады

ПХЕНЬЯН. Кореяның улус-демократтыг республиказының Улустун армиязынын Кол командыалынын сентябрь 26-да дамчыткан медээинде чугаалап турары болза, бүгү фронттарга Кореяны Улустун армиязынын катыжышкыныры кыдат улустун эки-турачы отрядтарынын сыйры дузаламчызы-биле америк-англи эжелекчилерин болгаш лисынманчы шериглерин атакаларын чедишкннин-биле ойтур шаап турар.

Августун 25-тен сентябрьның 25-ке чедир туруштуг болгаш үр-түнел чок атакаларын түнелинде америк эжелекчилерин шериглеринин бирги механизастатынган, ийги, үшкү, чедиги, чээрби бешки чадаг шериг дивизиялары база далайын бирги чадаг шериг дивизиязы болгаш ол ышкаш лисынманчы армиянын бирги, ийги, бешки, алдыгы, чедиги, сески, он бирги, дивизиялары улуг чидиртирге таварышкан болгаш өлүрткеннери, балыгланганнары болгаш туттунганнары-биле катар 60 300 солдаттардан болгаш офицерлерден когааран. Улустун армиязынын кезектери болгаш кыдат эки-турачылар шериг чепсек-херекселерин хунаап алган: винтовкалар — 12 муң ажыг, автоматтар — 980 ажыг, чик пулеметтар — 156 ажыг, аар пулеметтар — 77, язы-бүрү калибрлиг боолар — 92, радио туруштары — 42 болгаш он-он муң снарядтар бар. Чок кылдыган чүдлер: танкалар — 40, автомашиналар — 200 ажыг, язы-бүрү калибрлиг боолар — 157. Дайзынын 5 эминчилери, 13 язы-бүрү корабилери сугже дүлдүңген болгаш 3 эминчилер үрелген. Дайзынын 270 самолёттары андара аттырган.

Сентябрьның 26-да америк ужурачуу Саривонь, Хванчжу, Аньак, Сонин, Нампо болгаш Вонсан хоорайларын чурттакчылыг кварталдарын араатаны-биле бомбалаан болгаш боолаан. Улустун армиязынын зениттик кезектери болгаш адыгы-анчылар дайзынын беш самолётун андара аткан.

ПХЕНЬЯН. Кореяның улус-демократтыг республиказынын Улустун армиязынын Кол командыалынын сентябрь 27-де медээлээни болза, бүгү фронттарга Кореяны Улустун армиязынын катыжышкыныры кыдат эки-турачыларынын сыйры дузаламчызы-биле америк-англи болгаш лисынманчы шериглерин кыдат-лошкун атакаларын ойтур шаваарып үргүлчүлүп турар.

Сентябрьның 27-де чөөн фронтта Янгунун соңгу талазынга районга Улустун армиязынын камгалал шугумун чаза таварыш сорулга-биле 50 ажыг танкаларга, ужурачууге болгаш артиллерияга деткиген америк 2-ги дивизиянын база далайын чадаг шеригинин 1-ги дивизиянын болгаш лисынманчы 7-ги дивизиянын калчаалыг алды атакаларын Улустун армиязынын кезектери чедишкннин-биле ойтур шапкан. Бо тулушкуннарда дайзынын 12 танкалары чылча шаптырган болгаш 4 самолёт андара аттырган.

Сентябрьның 27-де Улустун армиязынын зениттик кезектери болгаш адыгы-анчылары Хванчжу, Саривонь, Вонсан болгаш өске-даа хоорайларын районнарда тайбын чурттакчылыг пункттарынын бомбалаарынга киришкен дайзынын 7 самолёттары андара аттырган. (СЭТА).

Кэсонга чугаалажышкыныр дугайында

ПЕКИН. Сяньхуа агентилели Кэсондан мынча деп дамчыткан:

Сяньхуа агентилелиниң корреспондентинин билдингенин эзугаар алырга, сентябрь 24-те 18 шакта бистин таланын кол төлээзиниң дузалаан эзугаар бистин харылаа офицерлеривис болза, чугаалажышкыныры сентябрь 25-те 10 шак 00 минутта катап эгелээрин Катышкан Нацияларынң боо-чепсекти күштеринин төлээлеринге саналдааннар.

Удур тала ол саналды чөпшээрээ болгаш чугаалажышкыныры сентябрь 25-те катап эгелээринде ойталаан: сентябрь 25-те 10 шак 00 минутта бистин харылаа офицерлеривис полковник Чан Чун биле полковник Цай Чэн-вөн удур таланын харылаа офицерлери полковник Кинни болгаш Мэррей олар-биле Кэсонга чугаалажышкыныры катап эгелээриниң шагынын дугайында айтыргыны чугаалажып көөрү-биле база катап ужурашканнар. Бистин кол төлээвиниң айтышкынын эзугаар полковник Чан Чун Сан болза ийи таланын төлээлери сентябрь 26-да 10 шак 00 минутта чугаалажышкыныры катап эгелээр дугайында саналды база катап кирген. Ынчалза-даа полковник Кинни бистин саналывыстын талазы-биле бодунун бодалын илередиринден мундагызы деп ойталаан болгаш тайбынчыдылга дугайында чугаалажышкынырынын негелделеринин

дугайында бээр айтыргыны база катап көдүрүп үндүргөн.

Тайбынчыдылга дугайында чугаалажышкыныры катап чорударынын негелделеринин дугайында дээр айтыргыны кол командылакчы Ким Ир Сен биле командылакчы Пын Дэ-хуэй чоруткан бижинге база катап айткан болгаш удур таланын командылакчызы чүгө дорт харындан чыйлаар дээш бистин командылакчыларывыстын хүлээвээни турушту негээрин бодунун офицерлеринге дужаавас турган ийик деп полковник Чан Чун Сан ол-ла дораан айткан.

Бир-тээ удур тала сентябрь 26-да 10 шак 00 минутта Кэсонга тайбынчыдылга дугайында чугаалажышкыныры ийи таланын төлээлери шуут катап эгелээр дугайында бистин саналывыстын талазы-биле бодунун бодалын ам-даа илередиш шывдавас болганда ол чугаалажышкыныры уламчылаан херээ чок деп полковник Чан Чун Сан меделгээ. Ынчалгаш удур таланын бистин саналывыска харызын аларынга чедир харылаа офицерлеринин чөвүлел хуралын соксаларын полковник Чан Чун Сан саналдаан. Бодунун баштаар черинден айтышкыныры манаары-биле чөвүлел хуралды ара соксаларын полковник Кинни чөпшээрээ. Ийи таланын харылаа офицерлеринин чөвүлел хуралы 10 шак 48 минутта доозулган. (СЭТА).

Соңгу чүк чурттарының тайбың талалакчыларының болур деп турар конгресинге уткуштур

ХЕЛЬСИНКИ. Демократтыг солуннарнын меделеп турары болза, Швециянын, Норвегиянын, Даниянын, Исландиянын болгаш Финляндиянын хөй-нитизинин билдингир ажылдакчыларынын инициативаызы-биле Соңгу чүктүн чурттарынын тайбың талалакчыларынын конгресси бо чылдын ноябрьнин 30-ден декабрьнин 2-ге чедир Стокгольмге болуп эртер.

Ол конгресске тайбыны быжыглары дээш демиселге киржирин күзеп турар бүгү хамаатылар болгаш бүгү организациялар киржирлер.

Конгресске моон адаанда айтырлары чугаалажып:

1. Соңгу чүк дайын айылынын адаанда турар.

2. Соңгу чүкке тайбын дээш демисел.

Конгрессти чыыдырар деп саналдаан инициативичи кижилер парладалга кыйгыры парлап үндүргенер. Ол кыйгырында меделеп турары болза, чаа дайыннын айылы делегейин бүгү улустарында, оон иштинде соңгу чүктүн чурттарынын улустарында тайбын дээш демиселди калбартырын негеп турар. Ол кыйгырында айтып турары болза, Катышкан Нацияларнын организация-

зы амгы үеде тайбынын эзулуг чепсез болуп шывдавайн турар, чүте дээрге, Барын Германияда катап боо-чепсеглээшкнниң политиказы чорутунуп турар болгаш ол чорук соңгу чүктүн чурттарынын улустарына айыылды тургузуп турар. Ам бо үеде боо-чепсекти эидере бдүрүп үндүрүп, чаа шериг баазалары тургустунуп, Чоку Чөөн-чүкте байдалдар чидгеленип турар болгаш Кореяда дайын үргүлчүлүвишаан туруп турар.

Бо бүгү барымдаалар тайбынын херээнге канчаар-даа аажок айыылды болуп турарын кыйгырында меделеп турар. Кыйгырынын авторларынын айтып турары болза, язы-бүрү экономюг байддаларнын аразында туруп турар чөвүлдээштин тайбын эзу-биле чөпшээрэжип ап болур арга туруп турар.

Тайбынын камгалаарынын эң кол чугула чепсез болза, тайбынын херээ дээш база беш улуг күрүнелерин аразынга Тайбынның Пактызын чарар талазы-биле харысалгалыг болуп турар беш улуг күрүнелерин конференциязын чыыдылары болуру кыйгырында меделеп турар. (СЭТА).

Харысалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.

Культура-массалыг ажылды массаның ортузунга непередип чорудар херек

Улуг-Хем районун ажылчы чонунун ортузунда культура-массалыг ажылдар чогуур негелдезинге чедир чорувайн турар.

Эйлиг-Хем болгаш Хайракан сумуларында номчулга бажыннары хылдыг-хөгжүү, уран-чүүлдүң болгаш литературадын номнары-биле хандырганнар. Ында ажылдап турар эргелекчилер чонун ортузунга лекция, беседаларны, номчулгаларын чоруттайн турар. База культура бажыннары бижик бөлүмнере

ринге ажык-дузалыг кылдыр организаставаан.

Районун культура-чырыдышкын инспектору Максыр шак мындык чептестер-биле эптежи, бодунун төрелдери болур Билчир-оол, Доозур-оол оларны номчулга бажыннарын эргелекчилеринде ажылдадып алган, чонун ортузунга культура массалыг ажылдарны багай чорудуп турар.

Ол ышкаш районун Эжким, Доргалыг сумуларында, Арыг-Үзүү

совхозта клуб болгаш номчулга бажыннары багай ажылдап турар.

Мичурин аттыг, Ворошилов аттыг колхозтарда 75 ажыг кижиге бижик билбес болуп турда, ол черлерде бижик бөлүмнениң ажылын экижидип чорударыне Максыр кандыг-даа кичээнгейни мынчага чедир салбаан.

Номчулга бажыннарын чонун культуруда оода кылдыр эки организастап ажылдаары Максырдан улуу-биле негетинип турар.

К. САНДЫН.

Кыдат ажылчыларнын политиктиг өөредилгези

ПЕКИН. «Женьминьжибао» солунун меделеп турары болза, чуртун ангы-ангы районнарын тус черде коммунистг партияларнын комитеттери болгаш профвилелдери ажылчыларнын ортузунда марксизм-ленинниң теорияын болгаш Мао Цзе-дуннун чогаалдарын өөрениринин талзы-биле кичээлдерин организастаан.

Пекинин партия горкому болгаш профвилелдеринин соведи партиянын болгаш профвилелдеринин кудуку организацияларынга ажылчыларнын политөөредилгезин ол организациялары кол хүлээлгези кылдыр санаар деп айтышкыны бер-

ген. Ам бо үеде Пекинде улус типографиясында болгаш өске-даа хөй-хөй бдүрүлгелерде политикчээлдер болуп эгелей берген. Парлатынган меделден алырга 21 бдүрүлгелерде болуп турар политикчээлдерде 30 ажыг муң ажылчылар болгаш албан-хаакычтар өөренип турар.

Тяньцзинин пөс-таавычыларнын политөөренилгезинин организастаанынын аргазын барымдалааш, Тяньцзинин партия горкому болгаш профвилелдеринин соведи бо чылдын күзүнүнден эгелээш хоорайнын үлетпүр бдүрүлгелеринин бүгү

ажылчыларынга үргүлчүлүк политикчээлдерин организастаар деп шиптирлээ.

Чахар можунун профвилелдеринин соведи ажылчыларнын болгаш албан-хаакычтарын политиктиг кижизидилгезин күштелдире сорулга-биле политөөренилгезин ийи чылда өөредилге программасын чогаалдып кылган болгаш бо чылдын сентябрь-декабрьне чедир ажылчылар шимчээшкннеринин болгаш Кыдаттын коммунистг партиязынын төөгүзүнү дугайында лекцияларын организастап эртерер деп шиптирлээ.

Италияда ажылчы чоннарнын национал байырдалы

РИМ. «Унита» солунга алдаржыткан бүгү Италияда байырдалын бодунун мурунда болгаш коммунистг парлалганын чачыкан айын меделгезини-биле Вольнеге «Унита» солунун өнүктүренин национал ассоциациязынын, коммунистг парлалганы тардырынга дузалажып турар демократтыг организацияларын сьездизи болуп эрткен.

Сьездинин ажылынга Италиянын коммунистг партиязынын чингине секретаринин оралакчызы Лонго, ассоциациянын даргазы болуп турар Пьетро Секкья болгаш компартиянын коммунистг солуннарын болгаш журналдарынын удуртукчулары киржип эрткен.

Коммунистг парлалганы — шыннык тук тудукчузу, тайбын херээнин болгаш хосталганы камгалакчызын

тардырыне компартияны мобилизастаар дугайы — деп, илеткелди Пьетро Секкья кылган. База ол сьездинге «Унита» өнүктүренин национал ассоциациязынын» ажыл чорудулгазынын дугайында илеткелди дынаан болгаш ол дугайын чугаалашкан. Анаа коммунистг солуннары болгаш журналдары тардыр херекке эң эки киришкен эки-турачы тардыкчылары шанаан.

Сьезиден «Правда», «Юманите», «Быжыг тайбын дээш, улус демократтыгы дээш!» деп солуннарын редакцияларынче, а база ол ышкаш Италиянын акы-дунма социалистг партиязынын төп органы «Аванти» солунун удуртукчузу Пьетро Ненниже байырлыг чагааларны чоруткан.

Италиянын коммунистг партиязынын чингине секретари Пальмиро Тольяттинин сьездинин адынга чоруткан чагаазын алган.

Бүгү чуртта чорудуп турар коммунистг парлалганын айын меделгезини-биле Болоньде «Унита» солунга алдаржыткан дөрт хоңуктун фестивалин организастап эртерген.

Чурттуң бүгү-ле будуннарында сьездите чыгып келген төлээлерге улус театрларынын болгаш бот-тыныгы уран-чүүл бөлүмненин көргүзүлгери болган. Ол ышкаш маана демократтыг парлалгаларын делегелерин ажиткан, база улустун байырдалын болгаш селгүчтээшкннерин организастап эртерген.

(СЭТА).

Индияның иштики херектеринге АКШ-тын чазааның киржилгези

ДЕЛИ. Индияның иштики херээнге АКШ-тын чазааның киржилгезин чаа барымдаларынын дугайын «Дели Таймс» солун меделеп турар. Ол болза, Пекинде Индиянын элчин К. М. Паникварга удур Американы Катышкан